

Uniunea Europeană

Ministerul Afacerilor
Interne

Inspectoratul General
pentru Imigrări

Ministerul Afacerilor Interne

Direcția Schengen

Migrant în România interculturală IF/11.01-04.01/2012

Raportul Conferinței naționale București, 20-21 iunie 2014

Conferința națională 2014 din cadrul proiectului **Migrant în România interculturală (IF/11.01-04.01/2012)** s-a desfășurat în perioada 20-21 iunie 2014 la Hotel Rin Central din București.

Evenimentul s-a bucurat de participarea a 65 persoane interesate de domeniul migrației și integrării, atât din București cât și din alte orașe ale țării, reprezentând 32 de structuri (asociații, instituții, organizații); 36 de persoane au necesitat cazare și transport. Au fost prezenți toți cei 9 membri ai echipei proiectului: 4 de la Institutul Intercultural Timișoara www.intercultural.ro și 5 de la organizațiile partenere – Asociația pentru Apărarea Drepturilor și Integrare Socială din București www.asociația-adis.ro, Centrul pentru Resurse Civice din Constanța www.resursecivice.ro și Liga Apărării Drepturilor Omului, Filiala Cluj www.ladocluj.ro - precum și o mare parte dintre persoanele participante în mod direct la proiect, inclusiv 20 de mediatori interculturali din cele 5 orașe în care se desfășoară cu preponderență activitățile proiectului. Au fost prezenți reprezentanți de la instituții publice cu rol în integrarea migranților, precum și din partea organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activități pentru integrare, reprezentanți din partea unor ambasade și consulate, din partea comunităților de migranți, precum și jurnaliști.

În sala în care s-au desfășurat lucrările în plen ale conferinței, participanții au fost întâmpinați de lucrările de artă plastică realizate de două doamne cu o mare sensibilitate artistică. Una dintre ele, Iulia, este româncă și a locuit în Siria împreună cu soțul ei până când au trebuit să se refugieze din cauza conflictelor, rămânând fără bunurile materiale pe care le agoniseră. Această expoziție a încălzit atmosfera de lucru, „vorbind” despre sentimente și oameni și transformări.

Conferința a fost deschisă de Călin Rus, directorul Institutului Intercultural Timișoara, care a formulat obiectivele conferinței și anume: realizarea unui bilanț al activităților proiectului din anul încheiat cu evidențierea punctelor forte și identificarea de soluții la eventualele provocări apărute între timp, interconectarea participanților la proiect din toate cele 5 orașe (București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași și Timișoara) și formularea de propuneri de politici publice care vor fi comunicate autorităților centrale de consultanță pe politici publice a proiectului, Adriana Grigută.

Gabriela Leu, responsabil de comunicare la UNHCR România, a avut o intervenție prilejuită de marcarea Zilei Mondiale a Refugiatului (anual, în fiecare 20 iunie). Gabriela Leu a vorbit despre creșterea dramatică a numărului de persoane refugiate, care era de 50 milioane la sfârșitul anului 2013, cu 6 milioane mai mult decât la sfârșitul anului 2012, ceea ce înregistrează un record de la Al Doilea Război Mondial. Gabriela Leu a prezentat campania UNHCR România despre „poveștile” refugiaților, precum și două filmulețe emoționante din cadrul acestei campanii, cu disponibilitate pe internet la adresa <http://stories.unhcr.org/ro>.

Lucrările conferinței au fost salutate de reprezentantul Ambasadei Indoneziei, aflat în România de scurt timp dar care și-a manifestat interesul pentru colaborări în domeniul integrării.

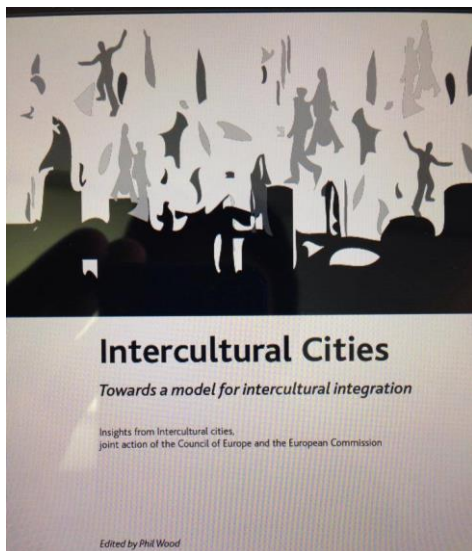
Prezentarea succintă a celor mai importante activități din cadrul proiectului din perioada august 2013 – iunie 2014 a inclus:

- Pentru Timișoara, organizarea a două seminarii locale cu peste 40 de participanți și inaugurarea Centrului Multicultural din Timișoara cu implicarea deosebită a mediatorilor interculturali.
- Pentru Cluj-Napoca, organizarea Festivalului Migrație și Drepturile Omului, cu un buget de 2400 lei, cu transformarea mediatorilor interculturali în lideri de activități, direct implicați și responsabili de succesul festivalului, care a cuprins numeroase activități deosebite și emoționante.
- Pentru Iași, trei seminarii locale și colaborare foarte bună cu partenerii instituționali, precum și cu mediatorii interculturali pe cazuri de probleme concrete, inclusiv rezolvarea unei situații problematice prin intervenția mediatorului intercultural după ce intervenția mediatorului juridic nu a fost una de succes.
- Pentru București, participarea la Festivalul Namaste India și organizarea unui seminar local în cadrul festivalului, ceea ce a atras numeroși participanți interesați de problematica migrației și a reprezentat un succes în vizibilitatea mediatorilor interculturali; creșterea echipei din punct de vedere al calității cooperării de la o etapă la alta a proiectului și colaborarea foarte bună cu reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări, în celelalte două seminarii susținute.

- Pentru Constanța, colaborarea eficientă cu autoritățile locale în domeniul problemelor legate de muncă și sănătate și asumarea de către mediatori a organizării unor evenimente interculturale interesante, în toate cele trei seminarii avute.

Eleodor Pîrnu, Șeful Serviciului Integrare, Asistență, Coordonare Centre și Relocare din cadrul Direcției Azil și Integrare a Inspectoratului General pentru Imigrări a subliniat câteva aspecte care fac din proiectul „Migrant în România interculturală” un demers de succes, inclusiv portalul www.migrant.ro și revista „Migrant în România” cu materiale elaborate de migranți dar mai ales „instituția mediatorului intercultural”. Eleodor Pîrnu a accentuat că este foarte importantă continuitatea acestui tip de proiecte și activitatea mediatorilor interculturali, care sprijină în mod efectiv instituțiile statului român în integrarea migranților. La apelul următor de proiecte, Inspectoratul General pentru Imigrări va beneficia de un fond comun pentru azil, migrație și integrare.

În a doua sesiune a conferinței, Lilia Kolombet, expertă de la Consiliul Europei, a susținut o prezentare a programului „Orașe interculturale” www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Default_en.asp derulat de Consiliul Europei și Comisia Europeană. Lilia Kolombet s-a declarat plăcut surprinsă de numărul mare de mediatori interculturali din România, raportat la numărul migranților, și a apreciat că acest lucru reprezintă o modalitate de a aborda preventiv conflictele legate de migrație și integrare.

Programul „Orașe interculturale”, demarat în 2008 cu o rețea de 21 orașe și care înregistrează acum o rețea de aproximativ 60 de orașe din toată lumea, pleacă de la premisa că orașele au de câștigat enorm din spiritul antreprenorial, varietatea de aptitudini și imensa creativitate asociate cu diversitatea culturală. Orașele trebuie însă să adopte politici și practici care să faciliteze interacțiunea interculturală și incluziunea. Acesta este rolul programului „Orașe interculturale”, de a ajuta orașele să-și revizuiască politicile printr-o lentilă interculturală și să elaboreze strategii interculturale ample pentru a gestiona diversitatea în manieră pozitivă. Programul vine cu un set de instrumente analitice și practice pentru a ajuta orașele în diferitele etape ale procesului.

Însă este nevoie ca la nivelul orașului să existe o voință politică angajată pentru ca orașul să devină parte a rețelei Orașelor interculturale. Cele mai de succes orașe interculturale sunt cele care au înțeles înainte de toate că fundamentul cel mai solid pentru o viziune comună este reprezentat de un cadru nediscriminatoriu de drepturi și obligații. Conflictele nu trebuie privite ca inerent negative ci ca oportunități pentru dezbateri; iar atenția oricărui

demers trebuie să se concentreze asupra comunității: acolo pot fi găsite oportunitățile pentru rezolvarea problemelor – problemele nu e necesar să fie rezolvate de sus în jos, de la nivelul autorităților locale pentru comunitate.

Proiectul DELI – „Diversity in the Economy and Local Integration” a fost prezentat în continuarea conferinței de Cătălin Grosu, director executiv adjunct al Direcției Afaceri Externe și Protocol din cadrul Primăriei Municipiului București. Proiectul este finanțat prin Fondul european pentru integrare și este coordonat de Consiliul Europei iar printre cele 10 orașe europene partenere se numără și Bucureștiul. Proiectul își propune să susțină elaborarea de platforme locale de parteneriat public-privat pentru sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale migranților, să faciliteze accesul întreprinderilor mici și mijlocii deținute de migrați la licitații publice și private și să susțină autoritățile locale în demersul de elaborare și implementare de politici economice conforme cu principiile tratamentului egal, integrării și managementului diversității. Nu este de așteptat ca DELI să rezolve toate problemele dar este un prim pas în această direcție în București, a mai subliniat Cătălin Grosu. La rândul său, Ioan Puhace, director al Direcției pentru Imigrări a Municipiului București, a punctat că acest proiect răspunde la momentul cel mai potrivit nevoilor comune ale migranților antreprenori și autorităților bucureștene în acest domeniu.

La sesiunea de întrebări și răspunsuri Lilia Kolombet a subliniat că la nivel european există resurse pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și se dezvoltă tot mai mult un discurs care promovează antreprenoriatul incluziv, bazat pe drepturile omului drept componentă ne-negociabilă. Discuțiile se axează mai nou mai mult pe accesul efectiv la drepturile economice ale migranților, nu numai pe drepturile în sine. Societatea ar trebui astfel să își asume un rol mai activ în procesul schimbării și să devină un agent al schimbării, nu numai să transfere responsabilitatea asupra autorităților. Implicarea și participarea ar trebui să devină reguli pentru toată societatea, nu numai pentru migrați. Iar întreprinderile sociale au un mare potențial în acest sens.

Lucrul pe grupuri tematice s-a concentrat asupra evaluării situațiilor și acțiunilor petrecute în ultimul an dar și asupra exprimării concentrate a unor nevoi semnalizate la nivelul comunităților locale. Grupurile de lucru și recomandările rezultate din discuții au fost următoarele:

Grup de lucru Aspecte administrative și juridice

- Informațiile ar trebui să circule mai ușor între instituții, astfel s-ar facilita mult procesul de obținere a actelor de către migranți
- Lege unică a migrației aliniată la standardele și procedurile UE
- Muncă la negru – autorizația de muncă
- Modificarea procedurii de obținere a dreptului la muncă
 - Salariu minim
 - Salariu mare pentru specialiști
- Simplificarea procedurilor pentru desfășurarea activităților comerciale
- Permisul de ședere să fie eliberat pe întreaga perioadă de studii a studenților
- Formare adresată funcționarilor publici pe domeniul educației interculturale
- Cetățenia română – aplicare pe portal

Grup de lucru Educație – Cultură – Tineret

- Lipsa informațiilor centralizate despre migranții înmatriculați în școli
- Școlile particulare nu furnizează informații
- Inspectoratul General pentru Imigrări se întâlnește o dată pe an cu Inspectoratele Școlare Județene și de acum vor invita și ONG
- E nevoie de o programă specială pentru elevii migranți
- Există manuale dar profesorii nu le folosesc
- Nevoia de a include ore de diversitate/interculturalitate la orele de dirigenție / educație civică
- Ministerul Educației Naționale are programă de educație interculturală dar este nevoie de o abordare globală interculturală
- E de preferat să se intervină la niveluri cât mai apropiate de elevi (la nivel de profesori)
- Importanța calendarului intercultural pentru păstrarea identității culturale
- Mass-media are un rol foarte important în promovarea specificului cultural
- Există stereotipuri și discriminare cu privire la migranți, menținute în școli
- Școala irakiană din București aparține statului irakian dar s-a inițiat procedura de echivalare a diplomelor de absolvire
- E nevoie de un pregătitor și pentru elevi
- Participarea civică și politică a migranților este o temă mereu actuală și interesantă

Grup de lucru Protecție socială – Sănătate – Muncă

- Accesul la subvențiile pentru facturile de gaz și energie electrică pentru studenți. Studenții nu știu de existența acestor subvenții dar Centrele de Informare și Consiliere și mediatorii interculturali pot să disemineze informația
- Accesul la informare în privința ajutorului social acordat de stat. Aceasta se poate rezolva prin diseminarea informației pe www.migrant.ro și prin mediatorii interculturali. Mediatorul să fie un intermediar între serviciul social și omul care are nevoie de acel serviciu. Se pune accent pe buna colaborare dintre instituții și mediatorii
- Pregătirea funcționarilor publici din instituțiile cheie prin cursuri de educație interculturală
- Cazuri de discriminare directă nu au fost raportate. Doar câteva cazuri la Constanța de studenți care nu au reușit să găsească o chirie din cauza reticenței proprietarilor față de originea lor etnică
- Sunt necesare campanii de conștientizare care să marșeze pe faptul că avem nevoie unii de alții, respectiv că migranții reprezintă resurse și din punct de vedere economic și social, nu numai din perspectiva diversității culturale
- Muncă și antreprenariat: este foarte greu să începi o afacere în România. Trebuie să punem accent pe antreprenariat. Accesul la activități comerciale pentru străini ar putea fi facilitat prin măsuri precum eliminarea obligativității avizului pentru afacerea respectivă, micșorarea capitalului inițial și a numărului minim de angajați. Centrele de informare și mediatorii să ofere consiliere în privința întemeierii unei afaceri. Parteneriat între ONG-uri, instituții și mediatorii
- Legislația privind dreptul migranților la muncă se va modifica în perioada următoare și se va relaxa, odata ce o persoană obține o autorizație de muncă, va avea acces la locuri de muncă la fel ca orice cetățean român, fără necesitatea unei noi autorizații
- În cadrul Fondului de integrare să fie implementate mai multe proiecte care să pună accent pe antreprenariat pentru străini
- Ar trebui să existe la nivel de agenții guvernamentale sau alte structuri responsabile o atenție sporită pentru asigurarea unei complementarități între fonduri (FSE POSDRU, Fondul de integrare, alte fonduri care acoperă persoane din grupuri vulnerabile; prin proiectele POSDRU străinii ar putea beneficia de cursurile de formare profesională doar după obținerea cetățeniei române, căci nu sunt eligibili ca grup țintă, doar persoanele cu cetățenie română).

Cea de-a doua zi a conferinței naționale a fost dedicată în mare parte mediatorilor interculturali și prezentărilor pe care le-au pregătit aceștia referitor la activitatea lor din ultimul an. Rolul mediatorilor interculturali crește, așadar trebuie să crească și responsabilitatea asumată de aceștia.

Din partea mediatorilor interculturali din Timișoara a fost lansată propunerea de înființare a Asociației Mediatorilor Interculturali din România (AMIR), propunere pe care ceilalți mediatori și restul echipei a primit-o cu entuziasm.

Unii dintre mediatori sunt mai vizibili decât alții în comunitățile lor. În unele cazuri implicarea este mai redusă. A fost lansată analogia că rețeaua de mediatori funcționează ca un mecanism de ceas – unele roțițe sunt mai mici și se învârt mai repede, altele sunt mai mari și se învârt mai lent, însă toate sunt la fel de importante pentru funcționarea mecanismului. Relația dintre mediatori și facilitatorii locali este că mediatorii au rolul de a sprijini activitatea facilitatorului local și nu invers, acest lucru trebuie înțeles și acceptat de toți cei implicați pentru a nu mai exista probleme de comunicare în echipele locale. Cu cât comunicarea dintre facilitator și mediatori este mai bună, cu atât rolurile vor fi mai clar împărțite iar seminariile locale vor fi mai ușor de pregătit – mediatorii vor „colecta” din comunitate lista de probleme, vor schematiza câteva probleme simptomatice și apoi în cadrul seminariilor locale ele vor fi discutate împreună cu autoritățile publice și alte persoane interesate. În acest fel se vor putea urmări nu numai tipologiile de probleme care apar frecvent ci și rezolvările lor și evoluția tipurilor de probleme.

Este important ca mediatorii să nu devină intermediari pentru rezolvarea problemelor personale ale unora, probleme care nici măcar nu rezultă din calitatea de migrant. Există persoane care intermediază contra cost depunerea dosarelor pentru cetățenie sau pentru obținerea de acte dar rolul mediatorului intercultural este altul. Unele dintre aceste persoane se auto-intitulează mediatori sociali interculturali și există pericolul ca aceste persoane să fie confundate cu mediatorii interculturali autentici. Această situație poate fi remediată prin menținerea unei relații strânse dintre mediatorii autentici și comunități, precum și prin asumarea unei poziții foarte clare cu privire la principiile promovate.

Colaborarea mediatorilor cu instituțiile publice s-a îmbunătățit cu timpul tot mai mult, munca mediatorilor le conferă credibilitate și astfel ei sunt din ce în ce mai mult apreciați ca parteneri de dialog de către instituțiile publice. O altă inițiativă importantă, legată de acest fapt, este propunerea venită din partea echipei din Cluj-Napoca de semnare a unor acorduri de parteneriat cu prefecturile din mai multe județe pentru ca mediatorii interculturali să devină parteneri oficiali de dialog în rezolvarea diferitelor probleme ale migranților. Acest fapt ar contribui la sustenabilitatea rețelei și după terminarea proiectului și ar reprezenta un pas important pentru recunoașterea rețelelor locale de mediatorii.

Mediatorii își promovează imaginea și activitățile în diverse moduri în comunitățile în care sunt activi și nu numai – există un grup pe Facebook dedicat special mediatorilor interculturali, există pagini de promovare în română și alte limbi.

Mulți dintre mediatorii interculturali își desfășoară activitatea cu sprijinul rețelelor din care fac parte, astfel ei sunt mai eficienți, mai legitimi în comunități, contribuie la transmiterea unui sentiment de consolidare în comunitățile de migranți.

O idee care începe să funcționeze foarte bine în Cluj-Napoca și va fi pusă în practică și la Timișoara și ulterior și în alte orașe este constituirea unui grup local de lucru pentru discutarea problemelor migranților – acest grup de lucru ar fi constituit la fiecare întrunire din aceleași persoane delegate de autoritățile locale, ceea ce ar reprezenta un beneficiu pentru urmărirea evoluției problemelor și a soluțiilor lor. În Constanța, un avantaj îl constituie derularea în paralel a unui proiect de asistență directă pentru migranți, în cadrul căruia este constituit un grup de intervenție de urgență, care ar putea fi consolidat.

Conferința s-a încheiat într-o notă pozitivă, cu liste de metode de îmbunătățire a activității pentru următorul an al proiectului, felicitări pentru munca depusă până în prezent și sentimentul că acolo unde există voință de a depăși obstacole și de a rezolva probleme, nici măcar conflictele nu sunt ceva de evitat, căci, gestionate constructiv, ele reprezintă oportunități de a progresa.

Raport realizat de Oana Bajka și Romina Matei